גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קס

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן וכל שטרות קרויין גט כדאמרי' בעלמא (ב"ק דף לה.) וגט חוב שאין בו אחריות" וכין בגיטין וכין בשאר שטרות מיירי כדאמרינן בגמ' כדי שלא תחלוק בין גיטין לשטרות: **עדיו מתוכו.** בסוף השטר כמו שאנו נוהגין לחתום אור

*גט פשוט עדיו מתוכו, מקושר עדיו מאחוריו. פשוט שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולין רבי חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה. גט פשוט עדיו = בשנים ומקושר= בשלשה פשוט שכתב בו עד אחד ומקושר שכתב בו שני עדים שניהם פסולין: גמ' מנהני מילי? אמר ר' חנינא דאמר קרא "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר= עדים": "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר= זה

בתוכו: **מקושר עדיו מאחוריו.** כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר וא"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר והעדים חתומין מבחוץ כעין שפירשו אמוראי בגמרא ובלבד שלא יהיו קשריו מרוכזין מעדיו כדאמרן בגמ' גיטין (דף פח): דהוה ליה קרח וטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וזהו הנקרא לפניו הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו וקרוי מבחוץ בין כפל לכפל כעין קסת הסופר כזה* וכן מוכח בגמרא שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ומבחוץ. שלא **נעשו** כתיקון חכמים (ת"ל) שט"ח הוא שיהא גובה כו מן הלקוחות (ת"ל) גט אשה שיהא מתגרשת: **שיכול.** לפשוט ולעשותו פשוט שיקרע התפירות ויפתח השטר (ת) ויהיה פשוט: **הכל כמנהג המדינה.** בגמ' מפרש,וטעמא דמקושר מפרש בגמרא: **גט פשוט עדיו שניים.** מי שרולה לעשות שטר פשוט אינו צריך להחתים בו אלא שני עדים והרולה לעשות מקושר צריך להחתים בו שלשה שכך תקנו חכמים: **פשוט שכתוב בו עד אחד בו'.** בגמרא פריך פשיטא: **גמ' מנה"מ.** שיש שני מיני שטרות תלוקין זה מזה בעדים ובקיאור: זה

דאימשוייט ליה לגד שחור החלק שהוא על העדים שלא יוכל לזייף אותו בכתוב ואע"ג דאמר (לקמן דף קמא.) עדים לטיוטא חתמי ה"מ היכא שהשטר והעדים לגד אחד ואיכא טיוטא בין העדים לשטר אבל הכא דסהדי חתימי מבחוץ ואיכא טיוטא (ד) בפניהם לא אמרינן לטיוטא חתימי וא"ת ליתוס דכתב מאי דבעי אגליון שבין העדים עד סוף השטר עד"ד מלמטה למעלה ויהא השטר הכא הוא ועדיו בשיטה אחת דהא לא מצי גייז ליה שמיתו בשביל האשרתא דמי שייף כדפרי' ואפי' חתימי סהדי זה תחת זה דשמא ליכא באותה שיטה של שטר שיזדייף כי אם עד אחד מ"מ יכול לכתוב על אותו עד אחד שחייב לו מאה מנה והוה ליה כתב ידו ולכך צריך לפרש דמטייט ליה והכי ממי לרב הונא דאמר בין קשר לקשר איכא למיתס דלמא ימחוק כל השטר מבפנים ויכתוב למעלה מן העדים (ה) בגליון או מן הגד כנגד העדים ויהיה כתב ידו בשיטה אחת עם השטר אי לא גייז לו יטייט כל מה שלמעלה מהן ושמן הגד ה"ל איכא למיתס בין מ"ד מלמטה למעלה בין מ"ד בין קשר לקשר בכל השטרות פשוטים דחתימי שלשה עדים ליתוס שיתחוך כל השטר לבד העדים ויעשה שטר מקושר כנגד אותן העדים וכתב מאי דבעי כיון דכשר משני לדדין (ו) וי"ל דמטייט ליה מבחוץ כנגד העדים ודוחק גדול הוא דמשמע שכשר בלא טיוטא מדלא מיפתמיט גמרא לפרש הכי ור' פירש דיש לדחות ההיא דכתובות (סט) דבלאו הכי מצי (ז) לפרש למימר אריסא דמגילתא כדלקמן (דף קמ.) אלא להכי נקט חספא דבקלף הוה טעי לכתוב במקום טוב וגם לריך עיון אם מקושר הוהס בכתב ידו אבל מלד שני מהני דא"כ אי הוה מחוי אשמור דלמא עביד ליה מקושר בכתב ידו אבל בקלפין שלנו שיכול להזדייף מלד שחור אין ראיה לקלפין שבימיהס: **פשוט** שכתבו עדיו מאחוריו פסול. וטעמא משום שמא יעשו מקושר ויהיה השטר מוקדם ואפי' לא חתימי כי אם שני עדים גזרי שנים אלמו אלשה וא"ת והלא במקושר יש חלק בין שיטה לשיטה וא"כ פשוט שאין בו חלק היאך יעשו מקושר (ח) שלא היה בו חלק וי"ל שהיה כתוב בסדר פשוט והכי מוכח מר' חנינא בן גמליאל שאומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואם יש במקושר חלק היאך יכול לעשות פשוט הלא יכירו שהיה מקושר אלא ודאי לא היה בו חלק ותימה למ"ד בגמרא בין קשר לקשר (ט) סלקא דעתא מנואי ואם אין בו חלק היאך יתחמו וי"ל דמ"מ בין שיטה לשיטה דחיק להו עלמא א"כ טעמא דפסול כדפי' בקונטרס משום שלא נעשה כתיקון חכמים שנעשה פשוט ולא נחתם מתוכו כדפסלינן בהמגרש (ניפין דף פז.) בכמה ענינים אפי' (י) מלד הכתב כיון שאין נקראין העדים עם הגוו ואין לומר דהתם הייט טעמא שמא תוסיפ שלא תוסיפס על הגוו מה שתכלה לפי שאין עדים אחתיו ולכך פוסלין אותו הא ליכא למימר שהרי לא משוינן אוס חיטוט אלא אפי' כתוב בו שריר וקיים אי שלא נשאר חלק מלמעלה אי שהתס אחד מעדיו למעלה והשני למעלה אי מן הגד פסול והכי ממי הכא: **מקושר** שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט. תימה א"כ כל השטרות פשוטים שהחותמים בהס שלשה עדים יהו פסולים שיעשס מקושרים ויהיו מוקדמין ואם נאמר *כאן שגדון בפשוט אפי' קא פריך (כ) בגמ'* לדברי ר' חנינא ב"ג אינו דומה אלו זה בהאי מקושר אינו דין כשאר מקושרים ואומר ר"י דבמתני' איפלגינו היכא דידוע לנו שהוא עושה ההלואה שנה אחת קודם הזמן הכתוב בה כדין מקושר דהשתא איכא למיתס דילמא פרע ליה והשתא פריך שפיר רבי לר' חנינא ב"ג כיון דהאי מקושר כתוב בו שנה אחר ההלואה א"כ מאוחר הוא (נ) שלא ימנה אלא מזמן הכתוב וזימנין דזייף ביה וכשירלה לפרוע ויאמר אירכס לי שטרא ויכתוב שובר ביום פלוני פרעתי לו מנה ואח"כ יעשה אידך שטר פשוט ויהיו שבורין שעתה אלוהה ומשני קשבר ר' חנינא אין כותבין שובר ומ"מ קנא אם הינו כפשוט שבא לפניו מאי קאמר וכי מעא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי גדון כפשוט כדפריטיה (מ) בשטר מקושר שעדיו מתוכו מגבי' בו כדין פשוט ואומר ר"י דאי לא משוי ליה פשוט אלא שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר שפרעו ולא מגבין ביה אבל כי משוי ליה פשוט לא יוכלו להרגים שהוא רמאות וא"ת אמאי לא הוה קשה לר' על מתני' דשטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים דאיכא למימר דקאמר הכא ואמאי כשרים וי"ל דשכירא ליה כמאן דאמר* דמאוחרין נמי פסולין אי נמי כשעשה שובר יכתוב בו פרעתי אלוהה שכתוב בו זמן פלוני דהשתא ליכא למיתס למידי אי נמי (ס) שובר בלא זמן ולכך מאוחרין כשרים אבל הכא במקושר שעדיו מתוכו הוי *(המיוחד) ולא מסיק אדעתיה לכתוב כגבדו שובר בלא זמן או זמן שכתוב בשטר [שכיון] שהיה מקושר לא מסיק אדעתיה שאינו מזמן הכתוב אלא שנה לפני הזמן אבל מאוחרין שבשעת כתיבת השובר ידוע שהיה מאוחר ומסיק אדעתיה לכתוב שובר שלא יכא לידי זיוף (פ) וגרלה לי שאם יעשה שובר מקושר הו לא אתי לידי תשמא כלל ולא היה לריך למימר דלא כתבי שובר: **שדות** בכסף יקנו. עלה טובה קמ"ל דהכי קאמר וכתוב זה (ע) תופס וחתום זה תורף מוכר ולוקח זמן ושדה דתורף איקרי חתימה כדאמרינן בגיטין (דף כא:) (פ) תלבו וחתמו ונתנו לתורף כו' (דתורף) והעד עדים כמשמעו והכי ממי אידך קרא ולקח את ספר המקנה טופס ואת החתום תורף ואת הגלוי זהו העדים שהוא גליון של שטר מלות וחוקים בפשוט ממי יש הרבה דברים שלריך ליזהר שלא יחתמו לא מלמעלה ולא מן הגד אלא מתחתיו ושלא ירחיקו העדים יותר משיטה אחת וכיון דמלי למימר דאתי לפשוט ולפרשו כמו שפירש ליה לן למימר דאתי לדרשא.

תקנו

כתוב שפרע מה שכתוב בשטר וזהו מקושר רגלים לדבר כו' על כן כתב דא"ל שיכתוב בשובר שפרע מ"ש בשטר שהוא מקושר אלא כל אחת שובר אע"פ שיש בו זמן מרע לכל השטרות המקושרין הואיל והזמן שכתוב במקושר הוא מאוחר: (ע) ד"ה שדות וכו' וכתוב זה עוסס וחתום זה תורף שם מוכר וכו': (פ) בא"ד כדאמרי' בגיטין כתבו במוכר תלבו וחתמו ונתנו לה בשטר עדים:

מקורות ובאורים

גט פשוט. שטר פשוט. כגון שטרות שלנו והאי גט אפילו בשאר שטרות מיירי דכל שטרות איקרי גט כדאמרינן [כתובות נא] וגם חוב שאין בו אחריות: עדיו מתוכו. בסוף הכתיבה תחת הכתיבה: מקושר. הוא עשוי כקישורין תפורות וכך היו רגילין לעשותו תחילת הקלף והיו כותבין שיטה אחת וכרוכין עדות שהיתה בפנינו ואחר כך היו מניחין חלק כשיעור שיטה אחת והיו מקפלין שיטה ראשונה הכתובה על שיטה שניה שאינה כתובה והיו תופרין אותה שיטה הכתובה על שיטה שאינה כתובה ואח"כ כותבין בשיטה השלישית בירח פלוני בכך וכך ימים ביום פלוני ומניחין שיטה רביעית חלק וחוזרין ומקפלין שיטה הכתובה על החלק ותופרין אותו ביחד ושוב כותבין בשיטה חמישית בשנת כך וכך לבריאת עולם ומניחין שיטה ששית חלקו והיו מקפלין ותופרין הכתוב על החלק וכך היו רגילין לעשות מן ו' שיטין עד שיכתוב הזמן ומאריך באותו ענין שאמרנו והיו תופרין אותן ושאר כתיבה השטר כשאר השטרות פשוטין וזה פשוט שבמקושר ומפרש בגמ' שעמא מאי דהו עבדי מקושר והיינו ח) של גט מקושר שהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כדמפרש בגמ'. מפני שיכול לעשותו פשוט שיקרע התפירו' ויתפשט על הכתיבה: מנא הני מילי. דקתני מתני' דאיכא גט מקושר וצריך עדים היכן רמז מן הפסוק: וכתוב בספר.

ח) נ"ל והייט דתנן גט מקושר שהיו עדיו מתוחמין מאחר הכתיבה כשר וכדמפרש בגמרא וכו' ויתפשט על ידו הכתיבה:

מ"ת כגון

[לקמן קמ.]

ט) נ"ל דאיכא גט מקושר שהיו עדיו מתוחמין מאחר הכתיבה כשר וכדמפרש בגמרא וכו' ויתפשט על ידו הכתיבה:

[לקמן קמא.]

נ) כ"ל מאוחר

רבינו גרשום

גט פשוט. שטר פשוט. כגון שטרות שלנו והאי גט אפילו בשאר שטרות מיירי דכל שטרות איקרי גט כדאמרינן [כתובות נא] וגם חוב שאין בו אחריות: עדיו מתוכו. בסוף הכתיבה תחת הכתיבה: מקושר. הוא עשוי כקישורין תפורות וכך היו רגילין לעשותו תחילת הקלף והיו כותבין שיטה אחת וכרוכין עדות שהיתה בפנינו ואחר כך היו מניחין חלק כשיעור שיטה אחת והיו מקפלין שיטה ראשונה הכתובה על שיטה שניה שאינה כתובה והיו תופרין אותה שיטה הכתובה על שיטה שאינה כתובה ואח"כ כותבין בשיטה השלישית בירח פלוני בכך וכך ימים ביום פלוני ומניחין שיטה רביעית חלק וחוזרין ומקפלין שיטה הכתובה על החלק ותופרין אותו ביחד ושוב כותבין בשיטה חמישית בשנת כך וכך לבריאת עולם ומניחין שיטה ששית חלקו והיו מקפלין ותופרין הכתוב על החלק וכך היו רגילין לעשות מן ו' שיטין עד שיכתוב הזמן ומאריך באותו ענין שאמרנו והיו תופרין אותן ושאר כתיבה השטר כשאר השטרות פשוטין וזה פשוט שבמקושר ומפרש בגמ' שעמא מאי דהו עבדי מקושר והיינו ח) של גט מקושר שהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כדמפרש בגמ'. מפני שיכול לעשותו פשוט שיקרע התפירו' ויתפשט על הכתיבה: מנא הני מילי. דקתני מתני' דאיכא גט מקושר וצריך עדים היכן רמז מן הפסוק: וכתוב בספר.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה שיכול כו' ויהיה פשוט. נ"ב עיין בתוס' דקדושין דף מט ע"א דהקשו דא"כ יהיה אויר בין פשיטות וקי"ל גט קרח פסול ע"ש: (ב) תוס' ד"ה מקושר עדיו וכו' דלמא ציו וכתב כמ"ל ותיבת ליה נמחק: (ג) בא"ד ופסדי של אחוריו קא מסהדי: (ד) בא"ד ואיכא טיוטא לפניהם וכו' ואפי' חתימי סהדי זה תחת זה. נ"ב סי' אלינא דמר עוקבא דל"ל דחתמי זה תחת זה: (ה) בא"ד למעלה מן העדים לו יכתוב בגליון וכו' וה"נ איכא: (ו) בא"ד דכשר משני לדדין ולריך לומר דמטייט לי': (ז) בא"ד דבלאו הכי ממי למימר לכתוב אריסא כנ"ל ותיבת לפרש נמחק: (מ) ד"ה פשוט וכו' סילק יעשו מקושר כיון שלא היה וכו' והכי מוכח מדאמר ר' חנינא בן גמליאל מקושר: (ט) בא"ד בין קשר לקשר קא סלקא דעתאי מגואי: (י) בא"ד בכמה ענינים אפילו אתמו העדים מגד כתבו: (כ) ד"ה מקושר שכתבו וכו' מאי קא פריך רבי בגמ' לדברי ר' חנינא בן גמליאל הלא אינו דומה וכו' דהאי מקושר אין דינו כשאר מקושרים: (נ) בא"ד מאוחר הוא ולא ימנה אלא מזמן הכתוב בו וזימנין דזייף ביה וכשירלה לפרוע יאמר: (מ) בא"ד כדפי' דשטר מקושר: (נ) בא"ד אי ממי יכתוב שובר כלא מזמן וכו' שעדיו מתוכו הוי כמאוחר ולא מסיק וכו' שכתוב בשטר דכיון שהוא מקושר לא מסיק אדעתיה שאין ההלואה בזמן הכתוב בו אלא שנה: (ס) בא"ד ובלאה לי. נ"ב כאי וכ"ל הוא מחר לחרן סקלא קשה דאמאי קאמר וכי מעא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי גדון כפשוט ועל זה מתרץ וקאמר שאם יעשה מקושר לגומר שלא יעשהו פשוט אלא יזמינו מקושר הו לא אתי לידי תשמא כלל דודאי השובר מרע לכל השטרות המקושרין ושוב לא היה לריך למימר דלא כתבי שובר ולפי שר"י כתב בתיקונו הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר מקושר אלא כל סתם שובר אע"פ שיש בו זמן מרע לכל השטרות המקושרין הואיל והזמן שכתוב במקושר הוא מאוחר: (ע) ד"ה שדות וכו' וכתוב זה עוסס וחתום זה תורף שם מוכר וכו': (פ) בא"ד כדאמרי' בגיטין כתבו במוכר תלבו וחתמו ונתנו לה בשטר עדים: